

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 1014

van **KLAAS SLOOTMANS**

datum: 31 augustus 2023

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Forensische zorg gedetineerden - Samenwerking met federale overheid

Het Vlaams regeerakkoord bepaalt onder meer het volgende inzake forensische zorg voor gedetineerden: "Hiertoe werken we nauw samen met de minister bevoegd voor justitie en met het federale niveau en dit om tot een integraal beleid te kunnen komen."

1. Welke vragen of wensen werden in dat verband tijdens deze legislatuur tot het federale niveau en de (federale) minister van Justitie gericht?
2. In welke mate is het federale niveau/de federale minister van Justitie op die wensen ingegaan?
3. In welke mate is het integraal beleid waarvan sprake daardoor tot stand gekomen? Zijn er nog knelpunten op dat vlak, en zo ja, welke?

**Vlaams
Parlement**

ANTWOORD

op vraag nr. 1014 van 31 augustus 2023

van **KLAAS SLOOTMANS**

De passage die u citeert uit het Regeerakkoord komt uit het onderdeel welzijn en is met andere woorden de bevoegdheid van de minister van Welzijn. Bovendien gaat die passage over forensische zorg voor geïnterneerden en niet de forensische zorg voor gedetineerden. Ik vermoed dat uw vraag doelt op mijn initiatieven en vragen aan de federale minister van Justitie rond de forensische zorg voor gedetineerden en niet over de initiatieven van de minister van Welzijn rond de forensische zorg voor geïnterneerden.

Vanuit mijn bevoegdheid als Vlaams minister van Justitie heb ik verschillende initiatieven genomen om de forensische zorg te verbeteren.

Ten eerste heb ik drie jaar geleden, bij de start van de federale regering, het initiatief genomen om de hervorming van de penitentiaire gezondheidszorg nieuw leven in te blazen. Dit proces lag al langer stil op federaal niveau. Enkele maanden later hebben de federale ministers van Justitie en Volksgezondheid die trekkersrol overgenomen. Op zich een logische beslissing gezien het zwaartepunt van die hervorming ook bij hen ligt. Sindsdien nemen mijn kabinet en administratie actief deel aan de voorbereidende werkgroepen. Ik waak over de belangrijke randvoorwaarden van de hervorming en interpelleer mijn federale collega's van Justitie en Volksgezondheid over het belang van samenwerking op het terrein met de Vlaamse beleidscoördinatoren en het netwerk aan partners van de hulp- en dienstverlening aan gedetineerden. Want maar al te vaak worden de Vlaamse actoren door de federale actoren miskend in hun rol en opdrachten en wordt er met ons niet of zeker niet tijdig afgestemd. Het is dan wel aan de federale ministers om de *lead* te nemen in deze hervorming, dat betekent nog niet dat ze zonder Vlaanderen kunnen opereren.

Ten tweede heb ik naar aanleiding van de resultaten van het onderzoek dat ik liet uitvoeren over de begeleiding en behandeling van zedendelinquenten in de gevangenis aan mijn federale collega voorgesteld een aparte *unit* voor zedendelinquenten op te starten in een gevangenis als proefproject. Op die *unit*, die we zo snel mogelijk richting 2024 willen openen, zal de doelgroep aanklappend en specifiek behandeld worden voor hun gedrag en problematiek(en), gezien ook zij op een dag vrij komen. In deze categorie wordt er dikwijls gekozen voor strafeinde, waardoor ze geen enkele behandeling hebben gekregen en dikwijls als tikkende tijdbommen gewoon weer terug in de maatschappij worden gezet. En gezien de 'behandeling onder vrijheidsberoving' die federaal voorstelt in het nieuwe strafwetboek – als het er door komt – pas in werking zal treden in 2035, en dus dergelijke daders nu niet verplicht kunnen worden om behandeling te volgen, wil ik via dit proefproject – dat ook al bestaat in landen als Engeland en Italië – zoveel mogelijk zedenplegers de juiste behandeling geven. Daar is gebleken dat bijvoorbeeld zedendelinquenten die ontkennen en niet behandeld willen worden via druk van de medegedetineerden toch aan de behandeling meedoen. Ik voorzie het nodige budget om via overheidsopdracht een gespecialiseerde zorgvoorziening aan te stellen om deze behandeling in de *unit* te voorzien. Mijn federale collega voorziet op mijn vraag de infrastructuur van de *unit*. Daarnaast investeer ik, ook naar aanleiding van de resultaten van dat onderzoek, in een andere gevangenis in een zedenconsulent. Deze zal aanklappend aan de slag gaan met zedendelinquenten die de feiten ontkennen of voor strafeinde kiezen. Zo krijgen ze behandeling tijdens detentie en is er delict inzicht die de kans op recidive bij vrijlating maximaal moet tegengaan. Ook hier voorzie ik afstemming

met mijn federale collega. Zo kunnen we beide proefprojecten uittesten om na te gaan hoe we hier in de toekomst mee aan de slag moeten gaan.

Ten derde nam ik ook in het kader van de zedenproblematiek het initiatief voor de herwerking van het 25 jaar oude samenwerkingsakkoord tussen de federale staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake de begeleiding en behandeling van daders van seksueel misbruik. Op mijn vraag werd naast de minister van Welzijn en de federale minister van Justitie ook de federale minister van Volksgezondheid hierbij betrokken. Alle betrokken ministers keurden na langere onderhandelingen in maart 2021 een door mij voorbereide startnota goed met krijtlijnen voor de hervorming. Het huidige samenwerkingsakkoord richt zich enkel op behandeling van zedendelinquenten buiten de gevangenis, dus de zedendelinquenten die worden opgevolgd door de justitiehuisen. Ik heb aan de betrokken collega's voorgesteld het toepassingsgebied van het samenwerkingsakkoord uit te breiden naar gedetineerden, maar zij waren hiertoe tot mijn grote spijt niet bereid. Ook loopt het proces momenteel heel stroef doordat de federale collega van Volksgezondheid, ondanks het goedkeuren van de startnota, zijn engagement voor het ondertekenen van het samenwerkingsakkoord wil intrekken. Desondanks blijf ik doordoen en hoop ik de hervorming van het samenwerkingsakkoord – waar het terrein al zo lang om smeekt – toch nog rond te krijgen.

Ten vierde is het, zoals hierboven vermeld, ook van belang dat er ook buiten de gevangenis een afdoende behandelaanbod is voor gedetineerden die vrij komen onder voorwaarden of voor veroordeelde daders die probatie hebben gekregen. In dat kader merken we in de justitiehuisen dat dit forensisch aanbod er dikwijls gewoon niet is. Er is onder andere geen specifiek aanbod voor complexe problematieken (bv. voor zedendaders met psychische problemen, een vorm van verslaving of verstandelijke beperking), er zijn lange wachtlijsten of daders worden gewoon geweigerd wegens te complex. Het gebrek aan een deftige forensische zorg, zowel ambulant als residentieel, is natuurlijk problematisch gezien deze mensen al in vrijheid zijn en volgens de rechter duidelijk een behandelneed hebben. Hoewel dit aanbod onder de bevoegdheid van mijn collega ministers van Welzijn en Volksgezondheid vallen, zal ik de komende 4 jaar 5 miljoen euro extra inzetten voor ambulante forensische zorg buiten de gevangensmuren. Dat geld zal voornamelijk naar de noden gaan die gebleken zijn uit een bevraging van de justitiehuisen op het terrein, met name naar daders met een meervoudige en complexe problematiek, o.a. dus zedendaders met een verstandelijke beperking of verslaving, daders met een agressieproblematiek gecombineerd met psychische problemen, daders met een verslavingsproblematiek gecombineerd met psychische problemen, enz.

Ten slotte speel ik mijn rol in de opmaak van het masterplan forensische zorg ten aanzien van justitiabelen zowel binnen als buiten de gevangenis. Ook hiervoor werk ik samen met de minister van Welzijn en de federale ministers van Justitie en Volksgezondheid. Dit masterplan dient een antwoord te bieden op de grote zorgnoden en zal uitklaren hoe zorgtrajecten in de toekomst dienen te verlopen. We hopen hiermee een belangrijk knelpunt, namelijk de lange wachttijden na aanmelding en de zorgcontinuïteit van binnen naar buiten de gevangenis, aan te pakken. Ook de tendens bij zorgvoorzieningen om meer en meer gedetineerden met een dubbeldiagnose te weigeren, willen we wegwerken.